

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 20/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobným návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným na okresnom súde 5. apríla 2017 domáhal zaplataenia pohľadávky vo výške 10 000 € s príslušenstvom. Sťažovateľ uviedol podrobný chronologický popis priebehu napadnutého konania, ktoré je podľa jeho názoru poznačené nečinnosťou okresného súdu.

2.1 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že po zaplatení súdneho poplatku za podaný návrh (16. augusta 2017, pozn.) požiadal 9. novembra 2017 okresný súd o informáciu o stave napadnutého konania a o vydanie platobného rozkazu. Okresný súd na túto žiadosť reagoval tým, že vyzval sťažovateľa na doplnenie žaloby a predloženie listinných dôkazov v štátnom jazyku (výzva z 25. januára 2018 bola sťažovateľovi doručená 1. februára 2018, pozn.). Uvedenú povinnosť si na základe výzvy okresného súdu sťažovateľ splnil 9. februára 2018. Sťažovateľ následne 13. júna 2018 požiadal opätovne okresný súd o informáciu o stave napadnutého konania.

2.2 Okresný súd vo veci vydal 29. júna 2018 platobný rozkaz č. k. 9 C 20/2007-46 a uznesením č. k. 9 C 20/2017-47 z 29. júna 2018 poveril prekladateľa na preloženie žaloby, procesných poučení a vydaného platobného rozkazu.

2.3 Keďže podľa sťažovateľa okresný súd vo veci nekonal, informoval sa sťažovateľ opätovne o stave napadnutého konania (12. novembra 2019) a požiadal okresný súd, aby vykonal nápravu s cieľom dosiahnuť právoplatné rozhodnutie. Sťažovateľovi bolo 22. novembra 2019 doručené vyjadrenie okresného súdu, z ktorého vyplývalo, že platobný rozkaz sp. zn. 9 C 20/2017 z 29. júna 2018 nie je právoplatný a prebieha jeho doručovanie žalovanému.

2.4 Keďže od podania žaloby uplynulo viac ako dva a pol roka a o návrhu na vydanie platobného rozkazu nebolo stále právoplatne rozhodnuté, podal sťažovateľ 9. decembra 2019 sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Do dňa podania ústavnej sťažnosti (25. júna 2020) nebola jeho sťažnosť na prietahy vybavená, čím podľa názoru sťažovateľa predseda okresného súdu porušil povinnosť vyplývajúcu z § 65 ods. 1 zákona o súdoch (vybavenie sťažnosti na prietahy do 30 dní od jej doručenia, pozn.).

3. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 v konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 9 C 20/2017 porušené boli a prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods.2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho

záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

Skutkový stav veci a jej posúdenie ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti požiadal okresný súd o vyjadrenie k jej obsahu. Okresný súd v podaní sp. zn. 1SprV 677/2020 doručenom ústavnému súdu 24. júla 2020 uviedol, že aj keď okresný súd nekonal vo veci bezodkladne, nemožno mu výlučne pričítať zodpovednosť za celkovú dĺžku napadnutého konania.

13.1 Podľa okresného súdu k predĺženiu napadnutého konania prispel aj sám sťažovateľ, keďže si pri podaní žalobného návrhu nesplnil poplatkovú povinnosť a súdny poplatok uhradil až na základe výzvy okresného súdu 16. augusta 2017 (štyri mesiace po podaní žaloby, pozn.). Rovnako až na základe výzvy súdu na odstránenie väd žaloby pripojil listinné dôkazy v úradnom slovenskom jazyku a uviedol, či strany sporu, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky, ovládajú slovenský jazyk a aký jazyk je materinským jazykom sťažovateľa a žalovaného, resp. ktorému jazyku rozumejú.

13.2 Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bolo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne a chronologický prehľad procesných úkonov uskutočnených v napadnutom konaní. Zákonná

sudkyňa uviedla, že až na ojedinelé obdobie nečinnosti okresný súd vo veci koná plynule a v súčasnosti sa pokúša doručiť žalovanému do zahraničia platobný rozkaz č. k. 9 C 20/2017-46 z 29. júna 2018.

13.3 V súvislosti s tvrdením sťažovateľa o podaní sťažnosti na priet'ahy predsedovi súdu podľa § 62 ods.1 zákona o súdoch okresný súd uviedol, že v správnom denníku sťažností okresného súdu žiadna sťažnosť týkajúca sa priet'ahov v napadnutom konaní nie je evidovaná.

13.4 Zároveň si ústavný súd vyžiadal aj príslušný súdny spis.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti, obsahu súdneho spisu a preverením skutočností relevantných pre posúdenie veci ústavný súd zistil, že celková doterajšia dĺžka napadnutého konania (3 roky) je síce na hranici akceptovateľnosti požiadavky dosiahnutia súdneho rozhodnutia v primeranej lehote, avšak do značnej miery je ovplyvnená špecifickými okolnosťami konkrétneho prípadu sťažovateľa.

15. Napadnuté konanie je svojou povahou konaním skráteným, ktorého výsledkom je vydanie platobného rozkazu ako formy rozhodnutia vo veci samej, a to výlučne len na základe skutočností, ktoré tvrdí žalobca [§ 265 až § 272 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Opis uvedených skutočností z pohľadu vydania platobného rozkazu je kľúčový, preto by sa mu v žalobe mala venovať značná pozornosť práve zo strany žalobcu. Z uvedeného je teda zrejmé, že v tejto časti sú kladené na žalobu omnoho vyššie nároky, ako v bežnom konaní, kde je poskytnutý žalobcovi priestor na prípadné doplnenie a objasnenie ním tvrdených skutočností.

15.1 Za predpokladu, že žalobca predloží súdu žalobu s uvedením všetkých rozhodujúcich skutočností významných z hľadiska hmotnoprávnej kvalifikácie tvrdeného (peňažného) nároku a na preukázanie svojich tvrdení predloží listinné dôkazy, môže súd rozhodnúť formou platobného rozkazu, teda bez nariadenia pojednávania či dokazovania v pravom slova zmysle.

15.2 V konkrétnom prípade sťažovateľa bola na okresnom súde podaná žaloba (25. apríla 2017, pozn.) bez súčasného splnenia si povinnosti úhrady súdneho poplatku

podľa § 5 ods.1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

15.3 Okrem toho žaloba a k nej priložené listinné dôkazy boli okresnému súdu podané vo forme, ktorá neumožňovala promptné vydanie rozhodnutia, ale naopak vyvolala potrebu vyzývať žalobcu na odstránenie väd podania. Žalobca k žalobnému návrhu nepripojil listinné dôkazy v úradnom slovenskom jazyku, ale len v jazyku anglickom. Žalobca tiež v návrhu neuviedol, či strany sporu, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky, ovládajú slovenský jazyk ani to, aký jazyk je materinským jazykom žalobcu a žalovaného alebo jazyk, ktorému rozumejú. Tým neboli splnené zákonné podmienky na vydanie platobného rozkazu v lehote desiatich pracovných dní (§ 265 ods. 2 CSP).

15.4 Nemožno pritom opomenúť, že sťažovateľ je v napadnutom konaní od jeho začatia zastúpený advokátom, ktorý ako osoba znalá práva mohol a mal eliminovať prekážky brániace plynulému postupu okresného súdu ihneď po podaní žaloby a ktoré negatívne ovplyvnili časový priebeh napadnutého konania.

15.5 Po odstránení nedostatkov podania žalobcom (9. februára 2018) okresný súd vydal v napadnutom konaní 29. júna 2018 platobný rozkaz pod č. k. 9 C 20/2017-46. Súčasne okresný súd rozhodol uznesením č. k. 9 C 20/2017-47 z 29. júna 2018 o uložení povinnosti prekladu vydaného platobného rozkazu do anglického jazyka (označený žalobcom ako jazyk strán sporu, pozn. ústavného súdu). Následne pristúpil k doručovaniu platobného rozkazu č. k. 9 C 20/2017-46 spolu so žalobou žalovanému do vlastných rúk (§ 266 ods. 1 CSP).

15.6 Keďže platobným rozkazom súd rozhoduje bez vyjadrenia žalovaného a bez nariadenia pojednávania, pričom vychádza výlučne z tvrdení uvedených žalobcom v žalobe, je nutné v záujme ochrany práv a právom chránených záujmov žalovaného zaručiť, že aj žalovaný bude mať priestor sa ku všetkým týmto tvrdeniam vyjadriť, preto je na doručovanie platobného rozkazu vylúčené doručovanie podľa § 111 ods. 3 a § 116 CSP (§ 266 ods. 2 CSP).

15.7 Z uvedeného priamo vyplýva nevyhnutnosť doručovať platobný rozkaz spolu so žalobou žalobcovi do vlastných rúk bez fikcie doručenia, čím sa vylúčia akékoľvek pochybnosti o tom, či sa žalovaný dozvedel o konaní vedenom proti nemu a uloženej peňažnej povinnosti náležitým spôsobom.

15.8 Okresný súd dal pokyn na doručovanie písomností žalovanému 18. novembra 2019, 2. apríla 2020 (zásielka neprevzatá žalovaným v odbernej lehote) a opakovane 13. mája 2020 prostredníctvom obvodného oddelenia Policajného zboru, keď bolo okresnému súdu oznámené, že žalovaný na uvedenej adrese už nebýva.

15.9 Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci priebežne koná, pričom uskutočňuje procesné úkony doručovania platobného rozkazu a žaloby žalovanému. Zákonná sudkyňa naposledy 13. júla 2020 dala pokyn na opakované doručenie platobného rozkazu na adresu žalovaného do zahraničia spolu s úpravou, že v prípade neúspešného doručenia sa bude v napadnutom konaní postupovať podľa § 266 ods. 3 CSP a okresný súd platobný rozkaz zruší.

16. Ústavný súd konštatuje, že ako obdobie nečinnosti nemožno na ťarchu okresného súdu vyhodnotiť obdobie od 5. apríla 2017 do 16. augusta 2017 (nezaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby) a následne až do 9. februára 2018, v ktorom disponoval imperfektným podaním, vyžadujúcim doplnenie žaloby a predloženie listinných dôkazov v slovenskom jazyku (k tomu pozri bod 15.1 – 15.3 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

16.1 Ústavný súd uzatvára, že v postupe okresného súdu vzhľadom na ojedinelé narušenie plynulosti napadnutého konania vo fáze doručovania platobného rozkazu a žaloby žalovanému (obdobie 1 roka). Uvedené obdobie nečinnosti s ohľadom na špecifiká konkrétneho prípadu (nevyhnutnosť postupu súdu podľa § 155 ods. 2 CSP, zabezpečenie prekladu písomností do anglického jazyka, doručovanie do zahraničia, pozn.) vo vzťahu k celkovej doterajšej dĺžke sporu ústavný súd nevyhodnotil svojou intenzitou za závažné do takej miery, aby dosiahlo ústavnoprávny rozmer.

17. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08).

18. Napadnuté konanie sa do času podania ústavnej sťažnosti nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo, čo sa týka ich intenzity, možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou v okolnostiach danej veci preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Ústavný súd v závere poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí v prípade, že by ďalší postup všeobecného súdu v napadnutom konaní signalizoval vznik zbytočných priet'ahov, sťažovateľ predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu